

POMOC FINANSOWA

MIASTO STOŁECZNE WARSZAWA

SPONSORZY

Przedsiębiorstwo Medyczne

Ukrainian-English Joint Venture

Lwowska Fabryka Kawy

PRYWATNE OSOBY WSPIERAJĄCE

Prof. Oleksij Bilaniuk i Larysa Bilaniuk – Wallingford, PA, USA

Dr Alexander J. Serafyn, Zynowia M. Serafyn, Troy, MI, USA

Orest Steć, Warszawa

WSPÓŁPRACA ORGANIZACYJNA

Lwowski Oddział Związku Kompozytorów Ukrainy

Koncerty w dniach 2, 3, 5 listopada
są rejestrowane przez Polskie Radio SA Program 2

PATRONAT MEDIALNY

FILHARMONIA NARODOWA

Dyrektor Naczelny i Artystyczny ANTONI WIT

Dyrektor Honorowy KAZIMIERZ KORD

Fundacja PRO MUSICA VIVA

III DNI MUZYKI UKRAIŃSKIEJ W WARSZAWIE

pod honorowym patronatem
Prezydenta m.st. Warszawy Lecha Kaczyńskiego
i Ambasadora Ukrainy Ihora Charczenki

Wtorek, 2 listopada 2004, godz. 19.00 – Sala Kameralna
Środa, 3 listopada 2004, godz. 19.00 – Sala Kameralna
Piątek, 5 listopada 2004, godz. 19.30 – Sala Koncertowa (Abonament C1)
Sobota, 6 listopada 2004, godz. 18.00 – Sala Koncertowa

Włodzimierz Lubij (ur. 1963), Kijów – *Przemieszczenie uwagi II* (1994)

Szanowni Państwo,

„Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie” odbywają się już po raz trzeci. Tym razem festiwal ten został gościnnie przyjęty przez Filharmonię Narodową, która wpisała go do swego sezonowego programu. Jestem za to bardzo wdzięczny Panu Profesorowi Antoniemu Witowi, Dyrektorowi Filharmonii Narodowej. Warszawscy melomani wśród dzieł Beethovena, Chopina i Lutosławskiego otrzymają możliwość zapoznania się z utworami Latożyńskiego i Silwestrowa, by wymienić tylko dwóch wiodących ukraińskich kompozytorów.

„III Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie” otrzymały zaszczytne honorowe patronaty – Prezydenta Warszawy Pana Lecha Kaczyńskiego i Ambasadora Ukrainy w Polsce Pana Ihora Charczenki. To bardzo ważne podkreślenie znaczenia tego festiwalu.

Czy znamy muzykę naszych sąsiadów? Czy nazwiska ważnych tam kompozytorów są nam znane? Myślę, że odpowiedź na to pytanie nie jest zadowalająca. Prezentacja muzyki ukraińskiej w Filharmonii Narodowej z pewnością wychodzi naprzeciw potrzebie lepszego poznania muzycznej kultury Ukrainy.

Mam nadzieję, że odkryjecie Państwo bardzo ciekawe zjawiska muzyczne, tak z głębokiej przeszłości – np. wykonywane przez Chór „Gloria” utwory Mykoły Dyleckiego, jak i współczesne – w interpretacji pianisty Józsefa Örmény’ego czy Narodowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy. Cykl zamyka występ zespołu huculskiego. To jeszcze jedna forma kultywowania muzycznej tradycji, gdzie oryginalność kompozycji ustępuje potrzebie zachowania bogactwa ludowej kultury.

Życzę Państwu niezapomnianych wrażeń.

Roman Rewakowicz
Prezes Fundacji PRO MUSICA VIVA

Wtorek, 2 listopada 2004, godz. 19.00, Sala Kameralna
KONCERT CHÓRALNY

WYKONAWCY

CHÓR KAMERALNY

„GLORIA”

(Lwów)

dyrygent

**WOŁODYMYR
SYWOCHIP**

PROGRAM

MYKOŁA DYLECKI

(ok. 1630 – po 1680)

Liturgia

*Jednorodzony Synu
Przyjdźcie pokłonić się
Święty Boże
Umiłowanie pokoju
Święty Jedyny*

MYKOŁA ŁYSENKO

(1842-1912)

**„Krestnym drevom”
(Drzewem krzyżowym)**

DMYTRO BORTNIANSKI

(1751-1825)

**Koncert chóralny nr 32
Powiedz mi, Panie (Psalm 38)**

*Andante
Largo
Adagio
Moderato*

ARTEM WEDEL

(1767-1806)

**Koncert chóralny nr 25
Panie, Boże mój (Psalm 7)**

*Larghetto sostenuto
Allegro
Largo
Allegro*

Przerwa (ok. 20 min.)

MYCHAJŁO WERBYCKI

(1815-1870)

**Anioł oznajmił
(pieśń z kanonu Wielkanocnej Jutrzni)**

MYKOŁA ŁYSENKO

„Iże cheruwymy”

**Koncert chóralny
Dokąd pójdę sprzed oblicza Twego, Panie
(Psalm 138)**

KYRYŁO STECENKO

(1882-1922)

**„Panachyda”
Błogostaw duszo moja Pana
Wieczny odpoczynek racz mu dać, Panie
Na wieczną pamięć**

BOHDAN SEHIN

(ur. 1976)

**Błogostawiony mąż (Psalm 1)
(2000-2001)**

TRADYCJA MUZYCZNA SŁOWIAN WSCHODNICH NIEROZERWALNIE ZWIĄZANA JEST ZE ŚPIEWEM. W CERKWI I PODCZAS UROCZYSTOŚCI, ALE TAKŻE PRZY PRACY, PRZY STOLE, W CZASIE ODPOCZYNKU – WIELOGŁOSOWE PIĘŚNI, RELIGIJNE BĄDŹ ŚWIECKIE, ZAWSZE BYŁY (I DO DZIŚ SĄ) OBECNE W CODZIENNYM ŻYCIU.

Chór pod kierunkiem Mykoły Tyseńki (fragment fotografii)

W śpiewie szukać też należy początków ukraińskiej muzyki profesjonalnej. Rozwijała się ona w ścisłym związku z liturgią kościoła wschodniego: od jednogłosowego śpiewu *znamienno* (to – w dużym uproszczeniu – odpowiednik chorału gregoriańskiego w kościele zachodnim), poprzez proste formy wielogłosowe, aż po tzw. śpiew *partesny* (z łacińskiego *partes* – partia głosowa, głos chóralny), który pojawił się w muzyce cerkiewnej w pierwszej połowie XVII wieku. Był to już w pełni rozwinięty śpiew wielogłosowy (obsada utworów *partesnych* dochodziła nawet do 8 głosów); utrzymane w nowym stylu kompozycje nazwane zostały koncertami.

Jeden z pierwszych wybitnych twórców ukraińskich znanych z nazwiska to **Mykoła Dylecki** (ur. ok. 1630 – zm. po 1680), twórca epokowego traktatu *Gramatyka muzyczna* i wielu kompozycji w stylu *partesnym*. Jako wychowanek wileńskiej Akademii Jezuickiej znał dobrze ówczesną muzykę zachodnioeuropejską i obficie czerpał z jej wzorów; jego utwory nawiązują stylistycznie do dzieł twórców XVI-wiecznej szkoły weneckiej (polichóralność, kontrast jako czołowy środek formotwórczy).

„Złoty wiek” muzyki ukraińskiej to II połowa XVIII i początek XIX stulecia. Trzej wielcy twórcy: **Dmytro Bortnianski** (1751–1825), Maksym Berezowski (1745–1777) i **Artem Wedel** (1767–1806) wznoszą śpiew chóralny na niespotykane dotąd

Dmytro Bortnianski

Mykoła Łysenko i Kyryło Stecenko

wyżyny; ich koncerty stają się punktem odniesienia dla twórców muzyki cerkiewnej następnych epok. Przepojone żarliwą, modlitewną ekspresją, mistrzowsko łączą w sobie tradycje liturgicznego śpiewu *a cappella*, wpływy włoskiego baroku (Bortnianski i Berezowski studiowali we Włoszech) oraz elementy zaczerpnięte z ludowej muzyki ukraińskiej.

Wiek XIX to dla ukraińskiej muzyki cerkiewnej okres intensywnego rozwoju. Choć głównym polem działalności staje się dla większości twórców muzyka świecka, oparta przede wszystkim na ukraińskim folklorze, to dzieła sakralne piszą niemal wszyscy kompozytorzy. Nawiązują oni do tradycji śpiewu cerkiewnego, coraz szerzej wykorzystują jednak zdobycze romantyzmu. U przemyslanina **Mychajła Werbyckiego** (1815–1870), twórcy m.in. ukraińskiego hymnu *Szcze ne wmerła Ukrajina*, wpływy te są jeszcze dość niewielkie, widać wyraźnie fascynację muzyką Bortnianskiego. **Mykoła Łysenko** (1842–1912), twórca i najznakomitszy przedstawiciel ukraińskiej szkoły narodowej, na pierwszy plan wysuwa liryczną melodykę i wzmoczoną ekspresję. **Kyryło Stecenko** (1882–1922) w mistrzowski sposób wykorzystuje cechy muzyki ludowej, jego *Panachyda* (liturgia żałobna) przywodzi chwilami na myśl ukraińskie dumy i pieśni ludowe.

Muzyka sakralna, w radzieckiej Ukrainie surowo zabroniona, odradza się w twórczości najmłodszego pokolenia kompozytorów. *Błażen muž – Psalm 1* (2000–2001) lwowskiego kompozytora **Bohdana Sehina** (ur. 1976) został w ubiegłym roku nagrodzony na Ogólnoukraińskim Konkursie Młodych Artystów „StART”.

PAWEŁ MARKUSZEWSKI

Ukraińska ikona z XVI wieku

Środa, 3 listopada 2004, godz. 19.00, Sala Kameralna

RECITAL FORTEPIANOWY

JÓZSEF
ÖRMÉNY

PROGRAM

MYKOŁA ŁYSENKO

(1842-1912)

II Rapsodia a-moll „Dumka-Szumka” op. 18
na ukraińskie tematy ludowe
(1871)

LEW REWUCKI

(1889 - 1977)

Preludia (1913-21) – wybór
Des-dur op. 4 nr 1
Es-dur op. 7 nr 1
b-moll op. 7 nr 2

STEFANIA TURKEWYCZ

(1898-1977)

Suita Góry (1964)
W górach
Strumyk
Zapomniana kapliczka

BORYS LATOSZYNSKI

(1895-1968)

Refleksy op. 16 (1925)

Przerwa (ok. 20 min.)

WASYL BARWINSKI

(1888-1963)

2 Preludia op. 1
(1908)
nr 1 e-moll
nr 2 Fis-dur

BOHDANA FROLAK

(ur. 1968)

Stück (2004)
(prawykonanie)

WALENTYN BIBIK

(1940-2003)

Preludium i fuga op. 16-v nr 33 (1978)

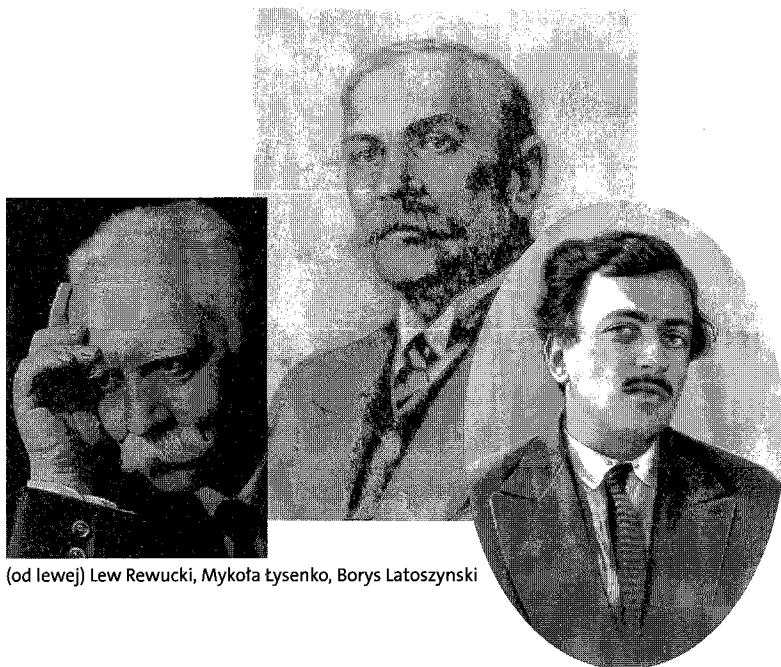
WALENTYN SILWESTROW

(ur. 1937)

Poranny walc, Postludium, Intermezzo
(ze zbioru *Mgnienia*)
(2003)

LEW REWUCKI

Sonata h-moll op. 1 (1912)

(od lewej) Lew Rewucki, Mykoła Łysenko, Borys Latoszynski

POCZĄTKI UKRAIŃSKIEJ MUZYKI

FORTEPIANOWEJ DATUJĄ SIĘ NA II POŁOWĘ XVIII WIEKU, KIEDY FORTEPIAN ZACZAŁ POWOLI ZASTĘPOWAĆ KLAWESYN I KLAWIKORD – INSTRUMENTY ROZPOWSZECHNIONE DOTĄD ZARÓWNO W DOMOWYM MUZYKOWANIU, JAK I KSZTAŁCENIU MUZYCZNYM. JUŻ W 1790 ROKU W KIJOWIE POWSTAŁA PIERWSZA WYTWÓRNIA FORTEPIANÓW, WKRÓTCE TAKŻE W INNYCH UKRAIŃSKICH MIASTACH POJAWIŁY SIĘ KOLEJNE. ROZWIJAŁO SIĘ RÓWNIEŻ FORTEPIANOWE WYKONAWSTWO, WŚRÓD KOMPOZYTORÓW-WIRTUOZÓW NAJWIĘKSZĄ POPULARNOŚĆ ZDOBYŁ OŁEKSANDR ŁYZOHUB.

Jednak na szeroką skalę muzykę fortepianową komponował dopiero najwybitniejszy ukraiński romantyk, **Mykoła Łysenko** (1842–1912). Jego *II Rapsodia a-moll na ukraińskie tematy ludowe* op. 18 to dzieło wirtuozowskie, przesiąknięte narodowym duchem; po refleksyjnej, improwizacyjnej w charakterze *Dumce* następuje roztańczona, iskrząca się *Szumka*.

Nawiązania do muzyki ludowej obecne są także w twórczości **Lwa Rewuckiego** (1889–1977). *Preludia* op. 4 i op. 7, zróżnicowane fakturalnie i ekspresyjnie, odznaczają się niezwykłym wyrazem emocjonalnym; stylistycznie wyrastają z tradycji gatunku, wyznaczonej przez preludia Chopina, Skriabina i Rachmaninowa.

Elementy folklorystyczne, wypływające być może z tęsknoty za daleką ojczyzną, występują również w suicie **Góry Stefanii Turkowycz** (1898–1977), która po II wojnie światowej osiedliła się w Wielkiej Brytanii.

Suita *Widobrazennia (Refleksy)* op. 16 **Borysa Latoszynskiego** (1895–1968) to jedno z najwybitniejszych dzieł ukraińskiej muzyki fortepianowej. Powstała w 1925 roku, składa się z siedmiu krótkich części, ściśle powiązanych ze sobą pod względem materiałowym i ekspresyjnym. Tytułowe refleksy – to odzwierciedlenia różnych cech charakteru i stanów emocjonalnych człowieka, ale także echa rozmaitych, zaczerpniętych z muzyki przeszłości, technik kompozytorskich wykorzystanych przez Latoszynskiego.

Wasył Barwinski (1888–1963) to twórca pierwszego pokolenia galicyjskich modernistów. Jego kompozycje, inspirowane również w dużym stopniu ukraińskim folklorem, utrzymane są jeszcze w dość tradycyjnym, postromantycznym języku dźwiękowym, jednak pojawiają się w nich już wyraźne echa nowych prądów, zwłaszcza impresjonizmu.

Muzykę najnowszą w programie recitalu reprezentują utwory lwowianki **Bohdany Frolak** (ur. 1968), charkowianina **Walentyna Bibika** (ur. 1940) i kijowianina **Walentyna Silwestrowa** (ur. 1937).

Koncert zakończy jednoczęściowa *Sonata h-moll* op. 1 **Lwa Rewuckiego** – dzieło młodzięcze, jednak niezwykle efektowne, niepozbawione oryginalności i autentyczności.

Aleksander Archipenko (1887-1964)
– *Kobieta z parasolem* (ok. 1916-1919)

PAWEŁ MARKUSZEWSKI

Piątek, 5 listopada 2004, godz. 19.30, Sala Koncertowa
KONCERT SYMFONICZNY

**NARODOWA ORKIESTRA
SYMFONICZNA UKRAINY**

(Kijów)

WOŁODYMYR SIRENKO
dyrygent

solistka

ANNA SAWYCKA
skrzypce

PROGRAM

WALENTYN SILWESTROW

(ur. 1937)

Koncert skrzypcowy (Symfonia) *Widmung* (1991)

Allegro moderato con moto

Moderato con moto

Allegretto

Przerwa (ok. 20 min.)

MYKOŁA ŁYSENKO

(1842-1912)

Uwertura do opery *Taras Bulba* (1890)

BORYS LATOSZYNSKI

(1895-1968)

Ballada symfoniczna *Grażyna* wg A. Mickiewicza op. 58 (1955)

FERENC LISZT

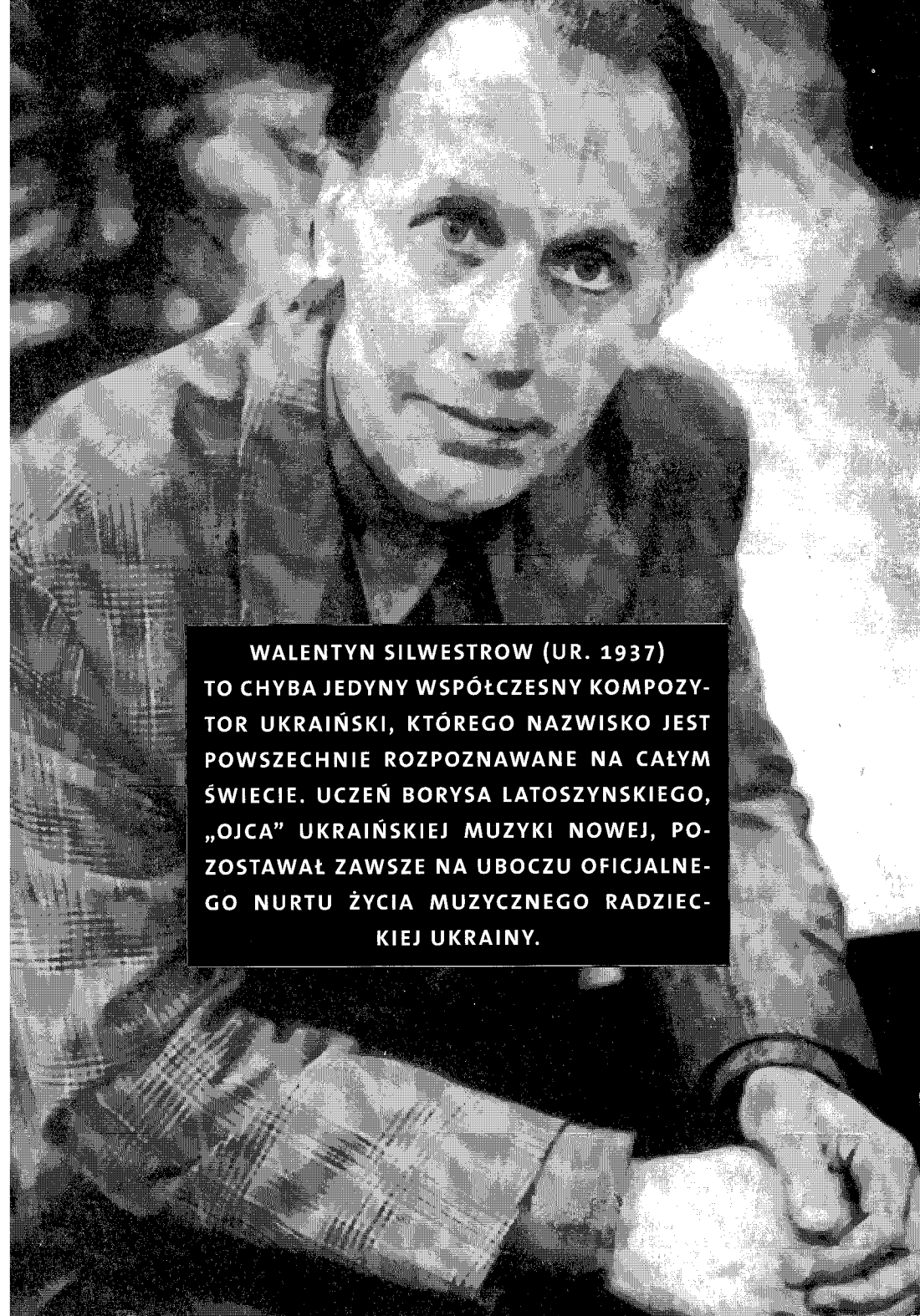
(1811-1886)

Poemat symfoniczny *Mazepa* wg V. Hugo (1851/54)

Filharmonia Narodowa zastrzega sobie możliwość zmiany programu i wykonawców.

Podczas koncertu obowiązuje zakaz fotografowania, filmowania i nagrywania dźwięku.

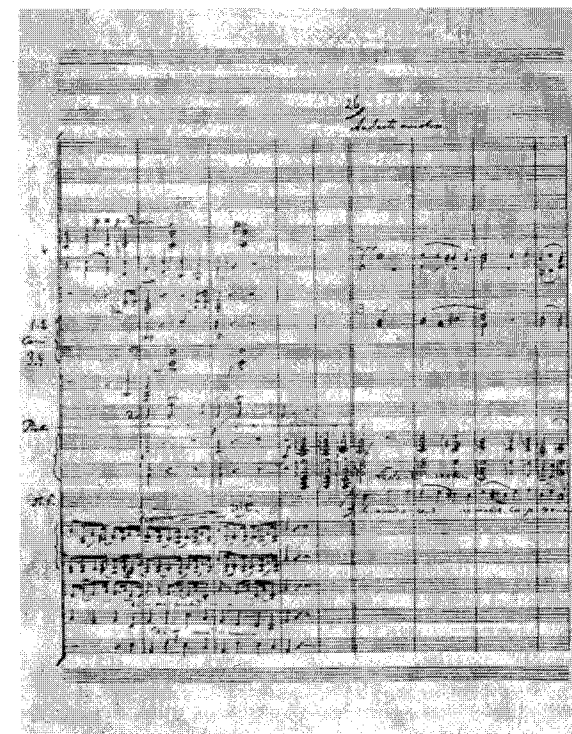
Prosimy również o wyłączenie telefonów komórkowych i sygnałów zegarków elektronicznych.

WALENTYN SILWESTROW (UR. 1937)
 TO CHYBA JEDYNY WSPÓŁCZESNY KOMPOZY-
 TOR UKRAIŃSKI, KTÓREGO NAZWISKO JEST
 POWSZECHNIE ROZPOZNAWANE NA CAŁYM
 ŚWIECIE. UCZEŃ BORYSA LATOSZYŃSKIEGO,
 „OJCA” UKRAIŃSKIEJ MUZYKI NOWEJ, PO-
 ZOSTAWAŁ ZAWSZE NA UBOCZU OFICJALNE-
 GO NURTU ŻYCIA MUZYCZNEGO RADZIEC-
 KIEJ UKRAINY.

Choć już najwcześniejsze dzieła przyniosły Silwestrowowi uznanie i nagrody na międzynarodowych konkursach kompozytorskich, to jego utwory były zbyt nowoczesne dla luminarzy muzyki radzieckiej – przez pewien czas był nawet wykluczony ze Związku Kompozytorów Radzieckich. W latach 70. porzucił awangardowe tendencje i wykształcił indywidualny, charakterystyczny styl, dla którego kluczowymi pojęciami są monumentalizm, refleksyjność, duchowość, kontemplacja. Światową sławę przyniosła Silwestrowowi *V Symfonia* (1982), wielokrotnie wykonywana na całym świecie i wydana w znakomitych interpretacjach na kilku płytach. Trzyczęściowy *Koncert skrzypcowy „Widmung”* powstał w roku 1991. Adresatem tytułowej „Dedykacji” jest Gidon Kremer, który był również pierwszym wykonawcą utworu. Określił on koncert jako „nostalgiczną próbę tchnięcia w romantyzm nowego życia”, wskazując na duchowe pokrewieństwo z muzyką Gustava Mahlera.

Twórca ukraińskiej szkoły narodowej, **Mykoła Łysenko** (1842–1912), pozostawił po sobie – obok okazałej liczby utworów fortepianowych, pieśni solowych i chóralnych, muzyki symfonicznej i kameralnej – kilkanaście oper. Wśród nich – pierwszą ukraińską operę historyczną *Taras Bulba* (1890) do libretta Mychajła Staryckiego według powieści Mikołaja Gogola (a właściwie Mykoły Hohola – mało kto dziś pamięta o ukraińskim pochodzeniu autora *Martwych dusz*), opowiadającej o XVII-wiecznym atamanie zaporoskim. Piotr Czajkowski, zachwycony *Tarasem Bulbą*, proponował

I strona rękopisu partytury opery *Taras Bulba*

Łysence zorganizowanie premiery w Petersburgu, kompozytor jednak nie chciał zgodzić się na wystawienie dzieła w języku rosyjskim. Opera ta stanowi szczytowe osiągnięcie artystyczne Łysenki, a uwertura do niej – to jedna z najwspanialszych pereł ukraińskiej symfoniki.

Borys Latoszynski (1895–1968) *zajął w ukraińskiej muzyce miejsce podobne do tego, jakie zajęli Szymanowski, Kodály, Bartók, Nielsen i Enescu w swoich narodowych kulturach* – napisał kompozytor i muzykolog, Virko Baley. Twórczość Latoszynskiego zapoczątkowała rozwój nowoczesnej muzyki ukraińskiej; stworzył także własną szkołę kompozytorską, bardzo znaczącą dla dalszego rozwoju muzyki na Ukrainie. Osadzone głęboko w kulturze narodowej, podobnie jak dzieła Łysenki, kompozycje Latoszynskiego łączą Szostakowiczowski monumentalizm i zamiłowanie do klasycznych form z wywodzącą się z tradycji nowej szkoły wiedeńskiej (zwłaszcza z twórczości Albana Berga) żarliwą ekspresją. Jednym z najznakomitszych dzieł symfonicznych Latoszynskiego – obok m.in. pięciu *Symfonii*, *Koncertu słowiańskiego*, *Suity polskiej* – jest *Ballada symfoniczna „Grażyna”* op. 58 (1955), zainspirowana poematem Adama Mickiewicza i poświęcona 100. rocznicy śmierci polskiego wieszcza.

Poemat symfoniczny „Mazepa” (1851/54) **Ferenca Liszta** (1811–1886) to jedno z najdoskonalszych dzieł tego gatunku w twórczości kompozytora, a także najbardziej chyba znany utwór spośród wielu kompozycji sławiących imię ukraińskiego bohatera. Bezpośrednią inspiracją dla Liszta był poemat Victora Hugo (zamieszczony przez kompozytora w partyturze), a dokładnie jego fragment, opowiadający o szaleńczym galopie Mazepy, przywiązanego do końskiego grzbietu (była to kara za romans

z żoną magnata), i jego ocaleniu przez Kozaków. Uwagę zwraca tu mistrzostwo instrumentacyjne, wartkość narracji, a także śmiałość rozwiązań harmonicznym i melodycznym – muzyka sprawia chwilami wrażenie, że powstała kilkadziesiąt lat później... Warto dodać, że nie jest to jedyne dzieło Liszta inspirowane postacią kozackiego atamana – istnieje także fortepianowa *Etiuda koncertowa „Mazepa”*.

PAWEŁ MARKUSZEWSKI

Oktadka i wydania wyciągu fortepianowego opery *Taras Bulba*

Semen Prochorow (1873–1948) – *Ukraińska dziewczyna* (1925)

Sobota, 6 listopada 2004, godz. 18.00, Sala Koncertowa

WYKONAWCY

HUCULSKI ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA

(Iwano-Frankowsk)

PETRO KNIAZEWYCZ

kierownik artystyczny

Filharmonia Narodowa zastrzega sobie możliwość zmiany programu i wykonawców.
Podczas koncertu obowiązuje zakaz fotografowania, filmowania i nagrywania dźwięku.
Prosimy również o wyłączenie telefonów komórkowych i sygnałów zegarków elektronicznych.

PROGRAM

Święto na połoninie

ludowe tradycje i obrzędy Huculszczyzny, kompozycja wokalnno-choreograficzna

przerwa ok. 20 min.

Oj, pójdę ja między góry

kompozycja wokalnno-choreograficzna oparta na motywach bojkowskich

Wierzbowa deseczka

tradycyjna pieśń huculska w opracowaniu Petra Kniazewycza

Z tamtej strony góra

halicka pieśń ludowa w opracowaniu Wołodymyra Paszczenki

Oj, chmielu mój

kompozycja wokalnno-choreograficzna, naddnieprzański hopak

Już wieczór nadchodzi

śl. i muz. Anatolij Kos-Anatolski (1909-1983)

Zakukata kukułka

ludowa melodia w opracowaniu Petra Kniazewycza

Arkan

kompozycja wokalnno-choreograficzna

Moja Hucułeczka

huculska pieśń w opracowaniu Mychajły Mahdija

Kołomyjki, moje lube

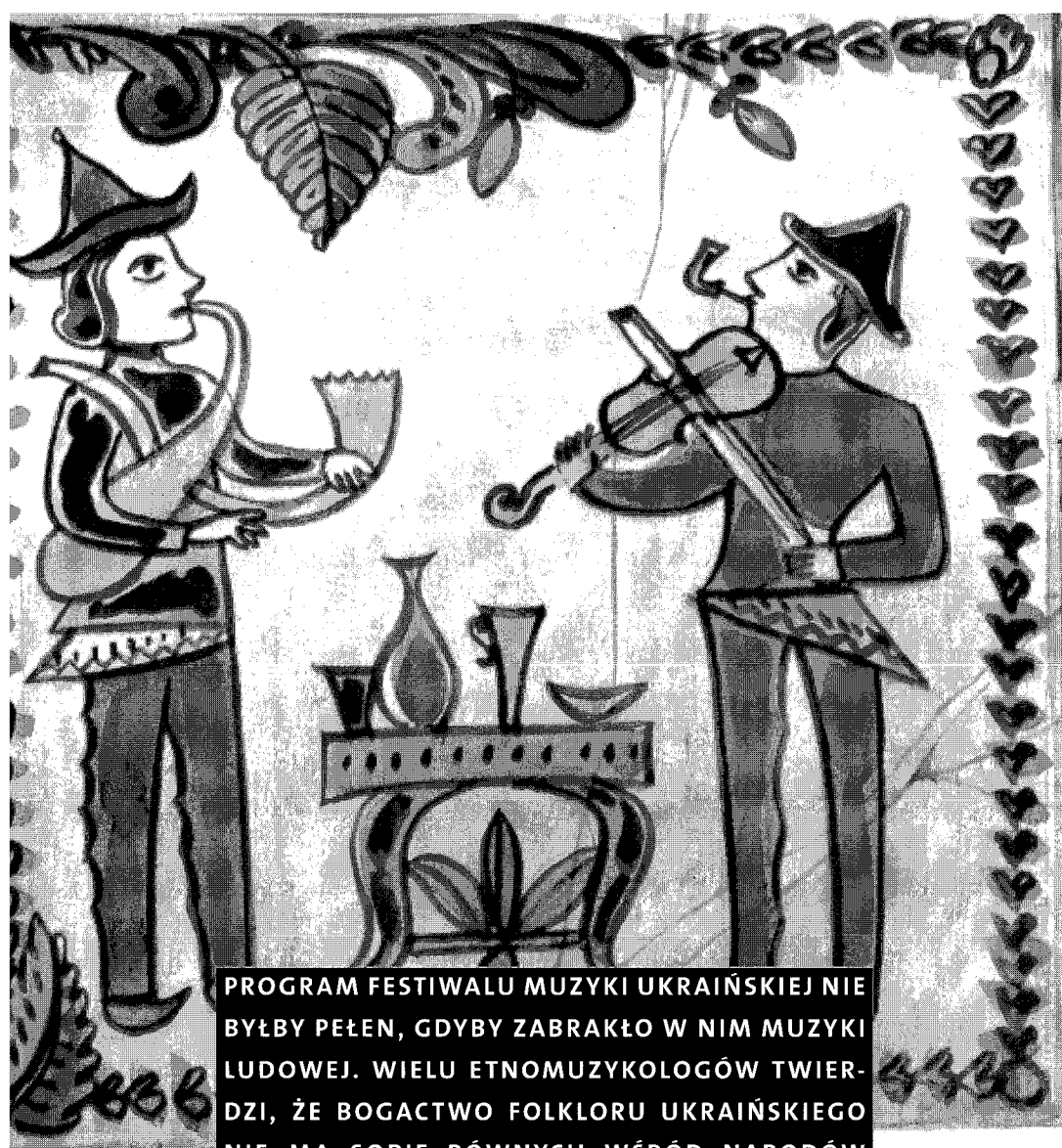
huculskie melodie w opracowaniu Petra Kniazewycza

Dzieweczka-czarodziejka

śl. i muz. Anatolij Kos-Anatolski

Werchowińska święteczna hucułka

choreograficzna aranżacja Wołodymyra Petryka

PROGRAM FESTIWALU MUZYKI UKRAIŃSKIEJ NIE BYŁBY PEŁEN, GDYBY ZABRAKŁO W NIM MUZYKI LUDOWEJ. WIELU ETNOMUZYKOLOGÓW TWIERDZI, ŻE BOGACTWO FOLKLORU UKRAIŃSKIEGO NIE MA SOBIE RÓWNYCH WŚRÓD NARODÓW EUROPY. ŚPIEW, TANIEC, LUDOWE OBRZĄDKI SĄ BOWIEM NA UKRAINIE WSZECHOBECNE. A NAJBOGATSZA SPOŚRÓD OBFITYCH I RÓŻNORODNYCH TRADYCJI FOLKLORYSTYCZNYCH POSZCZEGÓLNYCH REGIONÓW JEST NIEWĄTPLIWIE KULTURA HUCULSKA.

Josyp Kurytas (1870-1951) – *Na Huculszczyźnie* (1942)

Hucułowie to ukraińscy górale, zamieszkujący u podnóża Czarnohory. Od wieków zajmowali się hodowlą bydła i wypasem owiec, leśnictwem i wyrobami w drewnie. Odgrodzeni górami od sąsiadów, wykształcili bogatą kulturę. Z Huculszczyzny pochodzą najpiękniejsze dzieła ludowej sztuki ukraińskiej – bogato zdobione pisanki, wyszywane ręczniki, ręcznie tkane kilimy, drewniane rzeźby czy wyroby ceramiczne. Najbardziej niezwykła jest chyba jednak huculska muzyka. Jej piękno doceniali twórcy literatury i filmu, inspirowała także malarzy i kompozytorów. Choćby taka kołomyjka – charakterystyczny huculski taniec, szybki, utrzymany w parzystym rytmie; jej nazwa nie pochodzi – wbrew powszechnej opinii – od nazwy miasta Kołomyi, ale od rozpoczynającego taniec chodzenia wkoło. Inne spotykane często tańce to zbliżona do kołomyjki hucułka, tradycyjny ukraiński kozak, hopak i rumuńsko-bukowiński arkan.

W skład huculskiej kapeli wchodzi zwykle skrzypce, instrumenty dęte (flety, klarnty, a przede wszystkim sopiłki – najrozmaitsze rodzaje fujarek) i cymbały, często także bęben i inne instrumenty perkusyjne. Nierzadko również spotyka się muzyków grających na kobzie. Najstynniejszym jednak huculskim instrumentem jest pasterska trembita – odmiana ligawy, czyli olbrzymia drewniana trąba, o długości dochodzącej nawet do czterech metrów, której donośne brzmienie już coraz rzadziej niesie się po karpackich połoninach.

Pierwszą część koncertu wypełni kompozycja wokalna-choreograficzna *Święto na połoninie*, przedstawiająca ludowe tradycje i obrzędy Huculszczyzny. W części drugiej zaprezentowane zostaną pieśni i tańce innych regionów Ukrainy: Bojkowszczyzny (Bieszczady), Naddnieprza i okolic Halicza. Zespół wykona także dwie pieśni Anatolija Kos-Anatolskiego (1909–1983), jednego z najwybitniejszych twórców dzieł wokalnych inspirowanych ukraińską muzyką ludową.

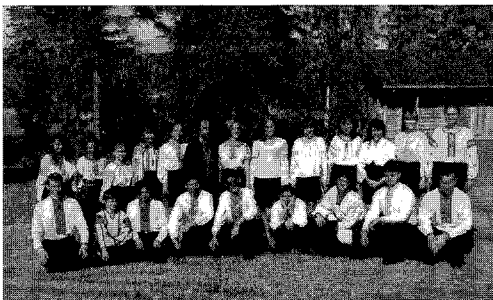
PAWEŁ MARKUSZEWSKI

**Wtorek, 2 listopada 2004, godz. 19.00, Sala Kameralna
KONCERT CHORALNY**

CHÓR KAMERALNY „GLORIA” (Lwów)

Zespół istnieje już 15 lat. Od samego początku zrzesza oddanych śpiewaniu muzyków – w większości studentów i absolwentów Lwowskiego Konserwatorium. Chór działa w ramach Lwowskiego Oddziału Związku Kompozytorów Ukrainy. Został założony w 1989 roku przez dyrygenta Jarosława Hnatowskiego i Wołodymyra Sywochipa, który pełnił rolę prezesa i managera. W 1999 roku Wołodymyr Sywochip przejął obowiązki dyrygenta i dyrektora artystycznego zespołu.

„GLORIA” w krótkim czasie potwierdziła swój wysoki poziom wykonawczy zdobywając

szereg nagród na międzynarodowych konkursach – w Atenach, Riva del Garda, a także *Florilège Vocal de Tours* we Francji i na Polifonicznym Chóralnym Konkursie im. Guido d'Arezzo we Włoszech.

Na repertuar zespołu składają się zarówno utwory rodzimej muzyki ukraińskiej, jak i światowej klasyki. „GLORIA” przywróciła koncertowemu życiu wiele zapomnianych utworów ukraińskich, jeszcze raz dowodząc,

jak ważną w rozwoju tej muzyki była praktyka chóralna. Od Dyleckiego, poprzez klasyków – Bortnianskiego, Berezowskiego i Wedela, a także przedstawiciela „przemyskiej szkoły kompozytorskiej” w I poł. XIX w. Werbyckiego, do twórczości współczesnej – Myroslawa Skoryka, Jewhena Stankowycza i najmłodszego pokolenia lwowskich kompozytorów – Bohdana Sehina i Bohdana Frolak – „GLORIA” pokazuje ciągłość i bogactwo ukraińskiej tradycji chóralnej, wielokrotnie biorąc udział w prawykonaniach utworów.

Niemniej istotną część repertuaru „GLORIA” stanowi światowa klasyka. *Pasja wg św. Jana* Bacha, współudział w wykonaniu *Carmina burana* Orffa, a także szeroka prezentacja utworów Arvo Pärta – to tylko próbka twórczych poszukiwań zespołu.

„GLORIA” występowała na wielu festiwalach muzycznych. Jest stałym uczestnikiem Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Współczesnej *Kontrasty* we Lwowie. Chór brał udział w renomowanych festiwalach, takich jak *Dni Muzyki Macedońskiej* w Skopie, *Kijowski Festiwal Muzyczny, Wirtuozi* we Lwowie, *Muzyka w Starym Krakowie*, *Dni Muzyki Kompozytorów Krakowskich*, *Festiwal Muzyki Dawnej* w Starym Sączu i wiele innych. Zespół odbył koncertowe tournée po Polsce, Niemczech, Finlandii i Ukrainie. Ma również w swoim dorobku nagrania płytowe, włączając udział w realizacji pierwszej CD z nagraniem opery *Alcide* Bortnianskiego (koprodukcja francusko-ukraińska), nagranie *Panachydy* Skoryka, a także utworów M. Łysienki i K. Stecenki.

W 2003 roku za osiągnięcia w popularyzacji ukraińskiej kultury muzycznej Chór „GLORIA” otrzymał Państwową Nagrodę im. Mykoły Łysienki.

WOŁODYMYR SYWOCHIP

Ukończył Lwowskie Konserwatorium w 1992 roku w dziedzinie teorii muzyki, a następnie odbył staż podyplomowy w Instytucie Sztuki, Folklorystyki i Etnologii Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie. Od 1990 roku jest sekretarzem zarządzającym Lwowskiego Oddziału

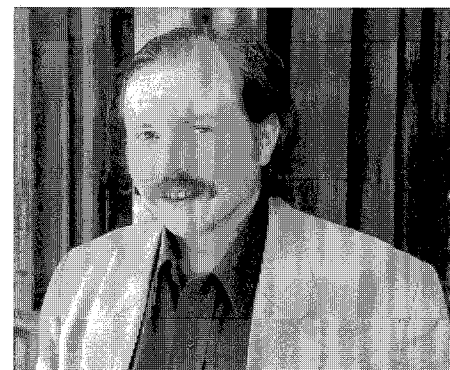

Związku Kompozytorów Ukrainy, a także wykładowcą w Lwowskim Konserwatorium. Wołodymyr Sywochip działa również jako dyrektor Festiwalu Muzyki Współczesnej *Kontrasty* od jego początku w 1995 roku. Współzałożyciel (w 1989 roku) Chóru „GLORIA”, a od 1999 jego dyrygent i dyrektor artystyczny.

**Środa, 3 listopada 2004, godz. 19.00, Sala Kameralna
RECITAL FORTEPIANOWY**

JÓZSEF ÖRMÉNY

Urodzony w Użhorodzie na Ukrainie, studia pianistyczne odbył w Konserwatorium im. Mykoły Łysienki we Lwowie w klasie Marii Kruszelnickiej i w Konserwatorium im. Piotra Czajkowskiego w Moskwie w klasie Jewgienija Malinina. Jako solista, kameralista i akompaniator dysponuje szerokim repertuarem (od baroku po muzykę współczesną), który

prezentował na Ukrainie, w Rosji, Polsce, Niemczech, Szwajcarii, Belgii, USA i Kanadzie, uczestnicząc także w licznych nagraniach radiowych i telewizyjnych.

Ostatnio coraz bardziej skupia się na wykonawstwie muzyki XX wieku – na szczególną uwagę zasługują z jednej strony jego kreacje tak wymagających technicznie i interpretacyjnie pozycji współczesnego repertuaru pianistycznego, jak *Vingt Regards sur l'Enfant Jésus* Oliviera Messiana czy cyklu *Klavierstücke* Karlheinz Stockhausena, z drugiej najnowsze utwory kompozytorów ukraińskich, m.in. Walentyna Silwestrowa, Jewhena Stankowycza, Jurija Łaniuka,

Igora Szczerbakowa, Aleksandra Szczetyńskiego.

Wiele kompozycji fortepianowych zostało napisanych z myślą o nim jako pierwszym wykonawcy i jemu dedykowanych. Wielokrotnie występował na festiwalach muzyki współczesnej, m.in. na lwowskich *Kontrastach* i *Warszawskiej Jesieni*. Dał się też poznać jako

wybitny interpretator utworów m.in. Alfreda Sznitkego, György Kurtága, Toru Takemitsu, Johna Cage'a i Mortona Feldmana.

Łącząc niezwykłą biegłość techniczną z nadzwyczajną wrażliwością kolorystyczną, József Örményi ceniony jest zarówno jako wykonawca utworów o charakterze wirtuozowskim, jak i należących np. do nurtu *minimal music*. W 1993 roku artysta został laureatem nagrody państwowej im. Rewuckiego za propagowanie muzyki współczesnej na Ukrainie. Dokonane z Olgą Pasiecznik dla wytwórni Musicon nagranie *Pieśni kurpiowskich* na sopran i fortepian Karola Szymanowskiego otrzymało fonograficzną nagrodę *Fryderyk '97*.

**Piątek, 5 listopada 2004, godz. 19.30, Sala Koncertowa
KONCERT SYMFONICZNY**

NARODOWA ORKIESTRA SYMFONICZNA UKRAINY (Kijów)

Najważniejszy zespół symfoniczny Ukrainy, jedna z najbardziej znanych orkiestr byłego Związku Radzieckiego. Założona w 1918 roku dekretem hetmana Pawła Skoropadskiego, przywódcy ówczesnego państwa ukraińskiego, odegrała bardzo ważną rolę w kształtowaniu ukraińskiej kultury muzycznej. Orkiestrą w ciągu jej istnienia dyrygowali tacy mistrzowie batuty, jak Jewgienij Mrawiński, Jewgienij Swietłanow, Natan Rachlin, Gienadij Roźdiestwienski, Konstanty Iwanow, Kirił Kondraszyn, Dmitri Kitajenko, Kurt Sanderling, Leopold Stokowski, Franco Ferrara, Efrem Kurtz, Stefan Turczak, Kurt Masur, Claudio Abbado, Arvid Jansons, Juri Simonow, Wołodymyr Kożuchar, Fedir Hłuszczenko, Igor Błażkow. Wnieśli oni swój wkład w formowanie artystycznego oblicza zespołu. Przez 25 lat szefem orkiestry był Natan Rachlin. Od 1999 roku głównym dyrygentem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy jest Wołodymyr Sirenko. Z zespołem występowali

wybitni soliści – Emil Gilels, Światosław Richter, Leonid Kogan, Yehudi Menuhin, Isaac Stern, Dawid Ojstrach, Wiktor Pikajzen, Wiktor Tretiakow, Mściśław Rostropowicz, Natalia Gutman, Montserrat Caballé, José Carreras i wielu innych.

Narodowa Orkiestra Symfoniczna Ukrainy brała udział w pierwszych wykonaniach utworów Arama Chaczaturiana, Borysa Latoszyńskiego, Sergiusza Prokofiewa, Dymitra Szostakowicza, Giji Kanczelego, Walentyna Silwestrowa, Jewhena Stankowycza. Zespół i dziś pełni rolę twórczego laboratorium dla ukraińskich kompozytorów, dyrygentów i solistów. Orkiestra dokonała wielu nagrań, w ciągu swej długiej historii współpracując z takimi firmami fonograficznymi, jak Melodia, Marco Polo, Analekta, Simax, Naxos. Nagrania te dokumentują znakomity poziom artystyczny zespołu.

NSOU odbyła wiele koncertowych tournée po Francji, Niemczech, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Belgii, Polsce, Czechosłowacji, Australii, Hongkongu, zachwycając publiczność i otrzymując pochlebne recenzje.

WOŁODYMYR SIRENKO

Dyrektor artystyczny i główny dyrygent Narodowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy w Kijowie. Dyrygenturę studiował w Kijowskim Konserwatorium im. Piotra Czajkowskiego pod kierunkiem Alina Własenki. W latach 1989-93 był dyrygentem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Ukrainy w Kijowie, a od 1991 głównym dyrygentem i dyrektorem artystycznym Orkiestry Symfonicznej Ukraińskiego Radia i Telewizji w Kijowie. Od roku 1999 prowadzi Narodową Orkiestrę Symfoniczną Ukrainy.

Artysta jest laureatem konkursu dyrygenckiego w Pradze (1990), co zaowocowało występami z orkiestrami Czeskiego Radia i Filharmonii w Pradze. W 1991 roku z zespołem solistów Kijowska Camerata występował w Warszawie i dokonał nagrań dla Polskiego Radia. W 1992 roku dyrygował orkiestrą Słowackiego Radia na Międzynarodowym Festiwalu

Muzycznym w Bratysławie. W latach 1993-95 z Orkiestrą Ukraińskiego Radia i Telewizji odbył liczne tournée po krajach Europy Zachodniej (Francja, Niemcy, Włochy, Hiszpania). W marcu 1995 roku występował z orkiestrami w Chicago (USA). Wołodymyr Sirenko nagrywał dla Ukraińskiego Radia, ma w swoim dorobku kilka płyt kompaktowych. Zrealizował szereg spektakli operowych ukraińskich kompozytorów współczesnych. Dokonał też wielu prawykonania muzyki ukraińskiej.

Artysta kilkakrotnie występował w Polsce, spotykając się z bardzo dobrym przyjęciem publiczności i krytyki. W 1995 brał udział w Festiwalu *Wratlavia Cantans* prezentując z kijowskim Narodowym Chórem „Dumka” i Orkiestrą Ukraińskiego Radia i Telewizji m.in. *Kadisz Requiem* Jewhena Stankowycza. W grudniu

1999 roku poprowadził orkiestrę Sinfonia Varsovia w koncercie w ramach „I Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie” dyrygując utworami Silwestrowa i Latozynskiego. W 2000 roku wystąpił z orkiestrą kameralną Kijowscy Soliści na Festiwalu *Warszawska Jesień*. Rok później dyrygował Narodowym Chórem „Dumka” i Narodową Orkiestrą Symfoniczną Ukrainy podczas koncertu „II Dni Muzyki Ukraińskiej w Warszawie” (prawykonanie utworu Jewhena Stankowycza w Filharmonii Narodowej w Warszawie).

Wołodymyr Sirenko odbył z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Ukrainy wiele tournée koncertowych po krajach Europy Zachodniej (Francja, Belgia, Holandia), a także Korei Południowej, otrzymując pochlebne recenzje i uznanie publiczności.

ANNA SAWYCKA

Studentka Wiedeńskiego Uniwersytetu Muzycznego w klasie skrzypiec Dory Schwarzb-berg. Od 2001 roku jest także studentką Lwowskiej Akademii Muzycznej w klasie Wołodymyra Zaranskiego. Urodzona w 1980 roku we Lwowie, ukończyła tam Specjalistyczną Szkołę Muzyczną im. Salomei Kruszelnickiej u Oksany Cap. Anna Sawycka rozwijała swoje umiejętności pod kierunkiem takich mistrzów, jak Vladimir Spiwakow, Walentin Berlinski, Michael Frischenschlager i Pierre Amoyal. W latach 1999-2000 była stypendystką Fundacji im. Herberta von Karajana. Jest laureatką licznych międzynarodowych konkursów muzycznych. Do najważniejszych należą pierwsze nagrody zdobyte w konkursach – im. Ervina Nyiregyhazi w Japonii, Wiedeńskiego Radia „Merkur Prix”, „Lorenzo Perosi” we Włoszech, im. Vaclava Humla w Chorwacji, a także im. Pabla Sarasatego w Hiszpanii (2003). Anna Sawycka dysponuje obszernym repertuarem solowym i kameralnym, włączając utwory kompozytorów XX wieku. Często występuje jako solistka z orkiestrami symfonicznymi, wykonując koncerty Wieniawskiego, Brucha, Lalo, Mozarta, Głazunowa, Brahmsa, Bartóka, m.in. w Austrii, Francji, Szwajcarii, Niemczech, Polsce, Rosji, na Ukrainie i Litwie. Artystka gra na skrzypcach Antonia Gragnaniego.

Sobota, 6 listopada 2004, godz. 18.00, Sala Koncertowa

HUCULSKI ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA (Iwano-Frankowsk) PETRO KNIAZEWYCZ kierownik artystyczny

W ciągu sześćdziesięciu lat swej działalności Huculski Zespół Pieśni i Tańca prezentuje ludową kulturę regionu ukraińskich Karpat, chroniąc ją w ten sposób od zapomnienia. Od początku swego istnienia zespół dał ponad 12 tysięcy koncertów nie tylko na Ukrainie, ale także poza jej granicami, występując w Anglii, Kanadzie, Niemczech, na Węgrzech, w Polsce, Rumunii, Włoszech, Rosji, Gruzji, Armenii, Azerbejdżanie, na Litwie, Łotwie i w Estonii. Artyści z Iwano-Frankowska (dawnego Stanisławowa) nie tylko doskonale śpiewają i tańczą, przywiązują też dużą wagę do zachowania tradycyjnych strojów huculskich. Swe tańce wykonują przy akompaniamencie tradycyjnej kapeli muzycznej z trembitami, cymbałami i drymbami. Huculskie i bojkowskie kołomyjki, znane pieśni, np. *Ballada o Dowbuszu*, *Werchowyno*, *switku ty nasz* – polska wersja tego utworu nosi nazwę *Czerwony pas* – zawsze wzbudzają entuzjazm publiczności.

